

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2019. GODINU

CSR BIJELO POLJE

**PERIOD IZVJEŠTAJA
01.01.2019. - 31.12.2019.**

Bijelo Polje, 31.01.2020.godine

SADRŽAJ

Uvod.....	3
Osnovna materijalna davanja iz socijalne zaštite.....	5
1. Materijalno obezbjeđenje	5
2. Dodatak za njegu i pomoć.....	8
3. Lična invalidnina.....	10
4. Zdravstvena zaštita.....	11
5. Pravo na povlasticu na putovanje lica sa invaliditetom.....	11
6. Naknada roditelju ili staratelju - negovatelju lica koje je korisnik lične invalidnine.....	12
7. Naknada po osnovu rođenja troje ili više djece.....	13
8. Troškovi sahrane.....	14
9. Jednokratne novčane pomoći	15
10. Subvencija električne energije	16
Osnovna materijalna davanja iz dječije zaštite.....	17
11. Dodatak za djecu.....	17
12. Naknada za novorođeno dijete.....	18
13. Troškovi ishrane u predškolskim ustanovama.....	19
14. Pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa sebnim obrazovnim potrebama.....	20
15. Refundacija naknade zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo.....	21
16. Naknada po osnovu rođenja djeteta.....	22
17. Refundacija naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena.....	22
Usluge socijalne i dječije zaštite.....	23
18. Socijalne usluge za zaštitu djece bez roditeljskog staranja.....	23
18.1. Usvojenja	23
18.2. Starateljstvo	23
18.3. Porodični smještaj	23
18.4. Domski smještaj	24
19. Socijalne usluge za djecu iz porodica sa poremećenim odnosima...26	
20. Socijalne usluge za djecu sa poremećajima u ponašanju.....	28
21. Socijalne usluge za žrtve porodičnog nasilja.....	29
22. Stručno usavršavanje	30
23. Saradnja sa lokalnom upravom i projektne aktivnosti.....	30

U V O D N I   D I O

Opština Bijelo Polje smještena je na sevjeroistoku Crne Gore uz magistralni put i prugu Beograd – Bar, uokvirena s juga planinom Bjelasicom (2.137 m) a sa sjevera Lisom (1.509 m), površine 924 km² sa 46.051 stanovnika. Bijelo Polje zauzima po površini četvrto a po broju stanovnika treće mjesto u državi i predstavlja saobraćajno, trgovačko i kulturno - obrazovno čvorište crnogorskog sjevera.

Od ukupno 46.051 stanovnika po polu: muških je 23.204 ili 50,39%, zenskih 22.847 ili 49,61%. Aktivnog je stanovništva 14.733, zaposleni 9.337, nezaposleni 5.396. Strukturu od 9.337 zaposlenih čine 5.742 muškaraca i 3.595 žena.

Neaktivnog je stanovništva 21.641 a prema razlogu neaktivnosti: domaćice 11.270, penzioneri 6.359, studenti, učenici 4.012.

Prema podacima popisa iz 2011. godine, učešće djece u ukupnom stanovništvu po opštinama pokazalo je da Bijelo Polje ima 25,5 % djece u ukupnom stanovništvu. Djece je ukupno 11.729, muškog pola 6.036 i ženskog pola 5.693.

Stopa nataliteta je za opštinu Bijelo Polje 12,05 a stopa mortaliteta je 10,03.

Prema podacima popisa u 2011.godini stopa siromaštva je povećana. Tome doprinose i raspoloživi indikatori o realnom BDP-u, kretanju prosječnih realnih zarada bez poreza i doprinosa, potrošnje i indeksa potrošačkih cijena. Seosko stanovništvo se suočava sa većim rizikom od siromaštva u odnosu na gradsko stanovništvo. Stopa siromaštva u Sjevernom regionu skoro tri puta veća od stope siromaštva u Centralnom i Južnom regionu. (navedeni podaci uzeti sa zvaničnog sajta MONSTAT-a).

Socijalna i dječja zaštita koncipirana je tako da predstavlja segment socijalne politike, a po svojim domašajima, sadržaju i krugu korisnika, predstavlja neodvojivi dio sistema ekonomske politike svakog društva. Socijalna zaštita je uvijek podrazumijevala akciju koja počiva na unaprijed utvrdjenim pravilima, humanističkim vrijednostima i izvire iz interesa i ciljeva svih građana. Svrha i ciljevi socijalne politike prisutni su i u drugim sistemima (zapošljavanje, penzijsko i invalidsko osiguranje i sl.) i nemoguće je zamisliti razvoj ekonomske politike bez valjane socijalne politike i obrnuto. Socijalna politika ima za cilj da svojim posebnim, odgovarajućim metodama i sredstvima obezbijedi uslove za život i napredovanje u životu onim članovima društvene zajednice koji, stalno ili privremeno, nijesu u mogućnosti da svojim sredstvima ili svojim radom sebi ostvare te uslove.

Socijalna sigurnost podrazumijeva širi skup društvenih akcija i mjera radi garantovanja životnih uslova ljudi povodom socijalnih slučajeva, odnosno socijalnih rizika kao što su : nezaposlenost, starost, bolest, materinstvo, invalidnost .

Svrha djelatnosti rada Centra za socijalni rad je pružanje stručne pomoći socijalno ugroženim porodicama i licima kako bi se njihove teškoće prevazišle ili ublažile, a obim i vrsta pomoći mogu biti pruženi relativno na kraći vremenski period ili za pojedina lica praktično doživotno. Stepem u kome se prevazilaze ili saniraju problemi, mjera je efikasnosti odnosno uspješnosti djelatnosti socijalne zaštite.

Javna ustanova Centar za socijalni rad za opštinu Bijelo Polje je operativni izvršilac programa i opredeljenja Vlade Crne Gore i Ministarstva rada i socijalnog staranja u oblasti socijalne i dječje zaštite. Finansijska sredstva za rad centra obezbjeđuju se u budžetu države. Izmedju svih pravnih akata koji uređuju ovu oblast svakako je najvažniji Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Porodični zakon, Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, Zakon o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, Zakon o povlasticama invalidnih lica u unutrašnjem putničkom saobraćaju i niz pravilnika i odluka. Pravilnik o bližim uslovima za ostvarivanje osnovnih materijalnih davanja iz socijalne i dječje zaštite, Pravilnik o medicinskim indikacijama za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite, Pravilnik o sadržaju baze podataka i sadržaju i načinu vođenja evidencija u socijalnoj i dječjoj zaštiti, Pravilnik o sadržini i obliku individualnog palan aktivacije i načinu sprovođenja mjera socijalne uključenosti radno sposobnih korisnika materijalnog obezbjeđenja i Pravilnik o organizaciji, normativima, standardima i načinu rada centra za socijalni rad, Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje usluga, normativima i

minimalnim standardima usluga za smještaj djece i mladih u ustanovu i malu grupnu zajednicu, Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluga podrške za život u zajednici su akti kojim se određuju programske aktivnosti koje radnici Centra nastoje da valjano realizuju. Rad na ovim aktivnostima odvijao se u izveštajnom periodu u adekvatno formiranim stručnim službama .

Prava iz socijalne i dječje zaštite su: osnovna materijalna davanja i usluge socijalne i dječje zaštite. Osnovna materijalna davanja se dijele na davanja iz oblasti socijalne zaštite i davanja iz oblasti dječje zaštite. Osnovna materijalna davanja u socijalnoj zaštiti su : ***materijalno obezbjedjenje, lična invalidnina, dodatak na njegu i pomoć, zdravstvena zaštita, troškovi sahrane , jednokratne novčane pomoć I naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu.*** Iz oblasti dječje zaštite u Centru za socijalni rad se ostvaruju sledeća prava : ***naknada za novorođeno dijete, dodatak za djecu, troškove ishrane u predškolskim ustanovama, pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama, refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodijsko odnosno roditeljsko odsustvo, naknada po osnovu rođenja djeteta i refundacija naknade zarade i naknada zarade sa polovinom punog radnog vremena .***

Država može obezbijediti i druga materijalna davanja u skladu sa mogućnostima. Obim realizovanja dopunskih prava zavisi od materijalnih mogućnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja.

Usluge u oblasti socijalne i dječje zaštite su : ***podrška za život u zajednici, savjetodavno – terapijska i socijalno – edukativna usluga, smještaj , neodložne intervencije i druge usluge.***

Usluge podrške za život u zajednici su: dnevni boravak, pomoć u kući, stanovanje uz podršku, svratište, personalna asistencija, tumačenje i prevodenje na znakovni jezik i druge usluge podrške za život u zajednici. Savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge obuhvataju: savjetovanje, terapiju, medijaciju, SOS telefon i druge usluge s ciljem prevazilaženja kriznih situacija i unaprjeđivanja porodičnih odnosa.

Smještaj je usluga koja podrazumijeva boravak korisnika: na porodičnom smještaju-hraniteljstvu, porodičnom smještaju, u ustanovi, u prihvatilištu - skloništu i u drugim vrstama smještaja.

Usluge neodložne intervencije pružaju se radi osiguranja bezbjednosti u situacijama koje ugrožavaju život, zdravlje i razvoj korisnika i obezbjeđuju se 24 sata dnevno.

Poslove u Centru za socijalni rad opštine Bijelo Polje obavlja ukupno **23** zaposlenih radnika na neodređeno vrijeme i 1 zaposleni na određeno vrijeme. Stručni radnici sa odgovarajućim kvalifikacijama, su raspoređeni u stručne službe za :

- djecu i mlade, odrasla i stara lica;
- materijalna davanja i pravne poslove ;
- finansijsko-administrativne i tehničke poslove:

Pri Centru za socijalni rad se po potrebi I na zahtjev voditelja slučaja formira i Operativni multidisciplinarni tim za zaštitu od nasilja nad ženama I nasilja u porodici.

Izdavanjem rešenja o ostvarivanju prava na MO, pomoć i njegu i lične invalidnine bavi se pravna služba ovog Centra. Uvjerenja o korisnicima ovih prava izdaje ista služba, kao i dokaze, po ličnom zahtjevu građana, da nisu korisnici pojedinih prava.

U svom radu na lokalnom nivou Centar vrlo blisko saradjuje sa lokalnom samoupravom, obrazovnim ustanovama, zdravstvenim ustanovama, Upravom policije – Područnom jedinicom u Bijelom Polju ,pravosudnim organima i tužilaštvom, mjesnim zajednicama, nevladinim sektorom, sredstvima informisanja, srodnicima štićenika, Domom starih “Bijelo Polje“ u Bijelom Polju, Dnevnim Centrom “Tisa” ,Dnevnim centrom za stare, JU Centar za podršku djeci i porodici i drugim.

OSNOVNA MATERIJALNA DAVANJA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE

1. MATERIJALNO OBEZBJEĐENJE

Pravo na materijalno obezbjeđenje utvrđuje se u odnosu na prihode i imovinu svih članova porodice, tako da to pravo može ostvariti porodica ili lice pod uslovom da visina prosječnih mjesečnih prihoda ne prelazi osnov za ostvarivanje prava za : pojedinca 68,03 €; za dva člana 81,68 €; za tri člana 98,05 €; za četiri člana 115,75 €; i za porodicu sa pet i više članova 129,32 €, za lice koje je bilo dijete bez roditeljskog staranja 129,32 €.

Pravo na materijalno obezbjeđenje može se izuzetno ostvariti na osnovu neposrednog uvida u socijalno-ekonomsko stanje porodice od strane komisije Centra za socijalni rad i to na period od tri mjeseca a najduže do šest mjeseci uz obavezu preispitivanja takvog stanja po službenoj dužnosti.

Ovo pravo može ostvariti porodica ili lice pod uslovom : da nema u vlasništvu odnosno ne koristi poljoprivredno zemljište u površini većoj od 20 ari za jednočlanu porodicu, 30 ari za dvočlanu porodicu, 40 ari za tročlanu, 50 ari za četvoročlanu i 60 ari za porodicu sa pet i više članova, ili posjedovanje bilo kakvog zemljišta (obradivog, neobradivog, šume i sl.) u površini većoj od 2 ha. Sva lica koja imaju – posjeduju ili koriste zemlju iznad pomenutih obima, u skladu sa Zakonom obavezna su, ukoliko žele da koriste materijalno obezbjeđenje da sklope ugovor o doživotnom izdržavanju sa Centrom za socijalni rad, s tim što će se ugovorom, zavisno od procijenjene vrijednosti imovine, utvrditi visina ovog prava kao i ostale međusobne obaveze. Utvrđivanje materijalne neobezbijeđenosti podrazumijeva, osim prijema zahtjeva i zakonom predviđene dokumentacije, ocjenu o stambenim, porodičnim i zdravstvenim prilikama porodice podnosioca zahtjeva. Posle izlazaka na lice mjesta i utvrđivanja, stručni radnici daju predloge o ostvarivanju ovog prava.

Prema čl.27 Zakona “Centar za socijalni rad može, na osnovu individualnog plana aktivacije, zaključiti sporazum sa korisnikom materijalnog obezbjeđenja o aktivnom prevazilaženju njegove nepovoljne socijalne situacije, koji sadrži aktivnosti i obaveze korisnika, kao i prestanak prava na materijalno obezbjeđenje u slučaju neopravdanog neizvršavanja obaveza iz sporazuma.

Sadržinu i oblik individualnog plana aktivacije propisuje nadležni organ državne uprave”. Izuzete su od ovog pravila porodice u kojima je neko od djece korisnik dodatka za njegu i pomoć.

1.1.Statistički aneks za materijalno obezbjeđenje

Materijalno obezbjeđenje										
Mjesec	Porodice sa jednim članom		Porodice sa dva člana		Porodice sa tri člana		Porodice sa četiri člana		Porodice sa pet i više članova	
	Broj porodica	Broj članova koji ostvaruju pravo	Broj porodica	Broj članova koji ostvaruju pravo	Broj porodica	Broj članova koji ostvaruju pravo	Broj porodica	Broj članova koji ostvaruju pravo	Broj porodica	Broj članova koji ostvaruju pravo
Januar	161	162	93	188	114	342	186	744	260	1434
Februar	160	161	93	188	118	354	182	728	252	1391
Mart	153	154	90	182	113	339	179	716	249	1375
April	154	156	90	182	112	339	178	712	248	1369
Maj	152	154	92	186	111	336	176	704	249	1376
Jun	149	151	94	188	110	333	175	700	248	1371
Jul	150	151	92	184	108	327	175	700	246	1361
Avgust	148	149	90	182	107	324	175	700	248	1373
Septembar	146	147	90	182	106	321	173	692	250	1384
Oktoabar	143	144	88	176	107	321	172	688	249	1380
Novembar	147	148	91	182	103	309	170	680	247	1366
Decembar	146	147	87	174	107	321	169	676	346	1361

1.2.Statistički aneks za materijalno obezbjeđenje

Materijalno obezbjeđenje			
Mjesec	Broj porodica	Broj članova	Iznos
Januar	814	2.870	83.668,51
Februar	805	2.822	79.563,00
Mart	784	2.766	77.522,89
April	782	2.758	77.824,98
Maj	780	2.756	80.348,92
Jun	776	2.743	76.244,97
Jul	771	2.723	76.330,24
Avgust	768	2.728	76.103,91
Septembar	766	2.748	78.724,40
Oktoabar	750	2.923	74.003,09
Novembar	759	2.707	75.945,66
Decembar	756	2.701	76.068,28
			UKUPNO: 932.348,85

1.3.Statistički aneks za materijalno obezbjeđenje

Materijalno obezbjeđenje			
	Neriješeno	Pozitivno	Negativno
Mjesec	Broj zahtjeva	Broj zahtjeva	Broj zahtjeva
Januar	4	9	-
Februar	2	6	-
Mart	-	1	-
April	4	10	-
Maj	-	8	1
Jun	-	9	-
Jul	-	10	-
Avgust	-	-	-
Septembar	1	4	-
Oktobar	-	7	-
Novembar	-	1	-
Decembar	-	-	-
UKUPNO	11	65	1

1.4.Statistički aneks za materijalno obezbjeđenje

Materijalno obezbjeđenje	
Mjesec	Broj revizija
Januar	9
Februar	10
Mart	26
April	240
Maj	112
Jun	6
Jul	2
Avgust	2
Septembar	2
Oktobar	-
Novembar	-
Decembar	-
UKUPNO	409

1.5.Statistički aneks za materijalno obezbjeđenje

Materijalno obezbjeđenje	
Mjesec	Broj uložениh žalbi
Januar	7
Februar	10
Mart	15
April	13
Maj	10

Jun	7
Jul	5
Avgust	5
Septembar	6
Oktobar	4
Novembar	3
Decembar	4
	UKUPNO: 89

2. DODATAK ZA NJEGU I POMOĆ

Pravo na dodatak za njegu i pomoć ima lice kome je zbog tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili senzornih oštećenja ili promjena u zdravstvenom stanju neophodna njega i pomoć da bi imalo obezbijeđen pristup zadovoljavanju potreba. Ovu vrstu socijalne zaštite ostvaruju lica u skladu sa zakonom i kriterijumima o stepenu i vrsti ometenosti a što utvrđuje nadležna prvostepena socijalno-ljekarska komisija na osnovu Pravilnika o medicinskim indikacijama za ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje, dodatka za njegu i pomoć, ličnu invalidninu i naknadu zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena. Pravo na dodatak za njegu i pomoć može ostvariti lice pod uslovom da ovo pravo nije ostvarilo u skladu sa drugim zakonima i da nije korisnik prava na ličnu invalidninu u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječijoj zaštiti.

Visina dodatka za njegu i pomoć iznosi **67,50** eura mjesečno.

U izveštajnom periodu socijalno ljekarska komisija radila je u martu, junu, oktobru i decembru mjesecu 2019. godine, rješavajući novopodnešene zahtjeve za ostvarivanje ovog prava.

2.1. Statistički aneks za dodatak za njegu i pomoć

Dodak za njegu i pomoć		
Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	1.270	86.808,25
Februar	1.259	88.551,23
Mart	1.235	84.881,75
April	1.347	105.658,38
Maj	1.325	89.734,82
Jun	1.401	104.114,77
Jul	1.398	95.036,68
Avgust	1.378	93.015,00
Septembar	1.332	91.841,92
Oktobar	1.303	87.885,00
Novembar	1.503	119.002,71
Decembar	1.469	99.157,50
UKUPNO	16.220	1.145.688,01

2.2.Statistički aneks za dodatak za njegu i pomoć

Dodatak za njegu I pomoć	
Mjesec	Broj uložениh žalbi
Januar	30
Februar	72
Mart	33
April	9
Maj	15
Jun	33
Jul	35
Avgust	47
Septembar	6
Oktobar	51
Novembar	10
Decembar	58
	UKUPNO: 399

2.3.Statistički aneks za dodatak za njegu i pomoć

Dodatak za njegu I pomoć	
Mjesec	Broj revizija
Januar	12
Februar	14
Mart	14
April	8
Maj	15
Jun	17
Jul	18
Avgust	-
Septembar	-
Oktobar	-
Novembar	-
Decembar	-
UKUPNO	98

3. LIČNA INVALIDNINA

Zakonom o socijalnoj i dječijoj zaštiti pravo na ličnu invalidninu ima lice sa teškim invaliditetom. Medicinske indikacije za ostvarivanje prava na ličnu invalidninu predviđene su čl. 4. Pravilnika o medicinskim indikacijama za utvrđivanje prava iz oblasti socijalne i dječije zaštite. Pravo na ličnu invalidninu može ostvariti lice, pod uslovom da nije korisnik prava na dodatak za njegu i pomoć u skladu sa ovim zakonom i drugim zakonima.

Visina lične invalidnine iznosi **184,05** eura mjesečno.

3.1. Statistički aneks za ličnu invalidninu

Lična invalidnina		
Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	261	46.458,56
Februar	260	46.854,13
Mart	260	46.274,88
April	261	46.874,85
Maj	261	46.525,92
Jun	261	46.525,92
Jul	259	46.251,45
Avgust	259	46.251,45
Septembar	258	46.067,40
Oktobar	258	40.067,40
Novembar	260	46.987,65
Decembar	289	46.386,45
UKUPNO	3.147	551.526,06

3.2. Statistički aneks za ličnu invalidninu

Lična invalidnina	
Mjesec	Broj žalbi
Januar	4
Februar	4
Mart	1
April	3
Maj	9
Jun	3
Jul	4
Avgust	12
Septembar	-
Oktobar	5
Novembar	4
Decembar	4
UKUPNO	53

3.3. Statistički aneks za ličnu invalidninu

Lična invalidnina	
Mjesec	Broj revizija
Januar	1
Februar	2
Mart	2
April	-
Maj	1
Jun	2
Jul	1
Avgust	-
Septembar	-
Oktoabar	-
Novembar	-
Decembar	-
UKUPNO	9

4. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Korisnici materijalnog obezbeđenja porodice koji nisu ostvarili zdravstveno osiguranje po drugom osnovu, korisnici lične invalidnine, korisnice naknade za žene po osnovu rođenja troje ili više djece, kao i lica smještena u ustanove socijalne i dječije zaštite, zdravstvenu zaštitu ostvaruju preko ovog Centra. Na dan 31.12.2019. godine zdravstvenu zaštitu ostvaruje 71 korisnik.

5. PRAVO NA POVLASTICU NA PUTOVANJE LICA SA INVALIDITETOM

Pravo na povlasticu na putovanje lica sa invaliditetom utvrđeno je Zakonom o socijalnoj i dječijoj zaštiti i Zakonom o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom. Ovo pravo mogu ostvariti djeca i mladi za vrijeme trajanja vaspitanja i obrazovanja, a ako su smještena u ustanovu ili u drugu porodicu obezbjeđuju se i troškovi prevoza za vrijeme zimskog i ljetnjeg raspusta.

Pravo na povlasticu na putovanje imaju korisnici njege i pomoći drugog lica koja su to pravo ostvarila kod ovog Centra i po propisima iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja.

Lice sa invaliditetom ima pravo na povlasticu za dvanaest putovanja u drumskom i željezničkom saobraćaju u toku kalendarske godine. Ovo pravo ima i pratilac lica sa invaliditetom

5.1. Statistički aneks za povlasticu na putovanje lica sa invaliditetom

Pravo na povlasticu na putovanje			
Mjesec	Broj korisnika	Broj putovanja	Iznos
Januar	206	453	18.569,20
Februar	182	384	15.997,85
Mart	198	453	19.952,60
April	227	519	22.965,95
Maj	196	397	16.695,00
Jun	215	510	22.207,40
Jul	202	539	23.242,05
Avgust	2	8	256,00
Septembar	320	1.125	49.430,15
Oktobar	84	231	6.458,70
Novembar	278	816	32.625,70
Decembar	184	462	18.674,20
UKUPNO	2.291		247.074,80

6. NAKNADA RODITELJU ILI STARATELJU – NEGOVATELJU LICA KOJE JE KORISNIK LIČNE INVALIDNINE

Zakonom o dopunama zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti ("SL.List CG" broj 42/2015") objavljenom u Službenom listu 22.07.2015. godine i Pravilnikom o dopunama Pravilnika o bližim uslovima za ostvarivanje osnovnih materijalnih davanja iz socijalne i dječije zaštite ("SL.List CG" broj 68/15) ustanovljeno je pravo I propisani bliži uslovi za ostvarivanje prava na naknadu roditelju ili staratelju – negovatelju lica koje je korisnik lične invalidnine (nezavisno od radnog i penziskog staža). Visina naknade roditelju ili staratelju – negovatelju lica koje je korisnik lične invalidnine iznosi 199,34 eura mjesečno.

Jedan od roditelja, odnosno staratelj korisnika prava na ličnu invalidninu ima pravo na naknadu, za svakog korisnika pojedinačno.

Pravo ima jedan od roditelja, odnosno staratelj koji ima najmanje jednog korisnika prava na ličnu invalidninu i jednog ili više korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć, za svakog korisnika pojedinačno.

Ovo pravo ima i jedan od roditelja, odnosno staratelj dvoje ili više korisnika prava na dodatak za njegu i pomoć, za svakog korisnika pojedinačno.

6.1. Statistički aneks za naknadu roditelju ili staratelju-negovatelju lica koje je korisnik lične invalidnine

Naknada roditelju ili staratelju-negovatelju lica koje je korisnik lične invalidnine		
Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	219	47.148,78
Februar	221	47.745,60
Mart	221	47.546,66
April	220	47.347,72
Maj	222	47.745,60

Jun	223	48.139,95
Jul	222	47.841,60
Avgust	222	47.841,60
Septembar	222	47.841,60
Oktobar	222	47.841,60
Novembar	222	47.841,60
Decembar	222	47.841,60
UKUPNO	2.658	524.882,31

7. NAKNADE PO OSNOVU ROĐENJA TROJE ILI VIŠE DJECE

Zakonom o dopunama Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti priznao je pravo na doživotnu mjesečnu naknadu u visini od 70% prosječne neto zarade u Crnoj Gori, ostvarene u godini koja predhodi ostvarivanju prava ima žena koja rodi troje djece i ostvari najmanje 25 godina radnog staža, odnosno žena koja rodi četvero ili više djece i ostvari najmanje 15 godina radnog staža odnosno 336,00 €.

Pravo na doživotnu mjesečnu naknadu u visini od 40% prosječne neto zarade u Crnoj Gori, ostvarene u godini koja predhodi ostvarivanju prava ima žena koja rodi troje ili više djece, a koja se nalazi na evidenciji Zavoda za zapošljavanje najmanje 15 godina u iznosu od 193,00 €.

Ovaj zakon se primjenjivao od 1. januara 2016. godine do 30.06.2017. godine kada je to pravo Zakonom I izmjenama I dopunama Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti ("Sl. List CG" br.42/17) prestalo.

Zakonom o izvršenju odluke Ustavnog suda ("Sl. List CG" br.31/17) utvrđeno je da korisnice koje su raskinule radni odnos na neodređeno vrijeme imaju pravo na mjesečnu naknadu od 193,00 Evra, 264,00 evra i 336,00 evra u zavisnosti od zarade ostvarene neposredno prije prestanka radnog odnosa, zavisno od godina života.

Zakonom o izmjenama I dopunama zakona o izvršenju odluke Ustavnog suda Crne Gore U-I broj 6/16 ("Službeni List Crne Gore" broj 31/17) ,objavljen 27 . jula 2018. godine, a stupio na snagu 09. avgusta 2018. godine utvrđeno je da korisnice imaju pravo na mjesečnu naknadu bez obzira da li je radni odnos bio zasnovan na određeno ili neodređeno vrijeme.

Na osnovu člana 5. ovog Zakona za korisnice koje su koristile ovo pravo uplaćuju se i doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje a osnovica za obračun i plaćanje doprinosa je iznos naknade koji je utvrđen po osnovu korišćenja prava na naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje obračunava i uplaćuje centar za socijalni rad.

7.1. Statistički aneks za naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece

Mjesec	Naknada po osnovu rođenja troje ili više djece-zaostala primanja		Ustavni sud - naknade ženama		Uplata doprinosa - naknade	
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
Januar	-	-	191	54.114,00	184	14.418,88
Februar	-	-	191	49.076,00	183	10.698,47
Mart	-	-	191	44.830,00	183	10.698,47
April	-	-	192	52.774,77	183	10.698,47
Maj	-	-	191	44.902,00	182	10.630,39
Jun	-	-	190	44.638,00	182	15.802,87
Jul	-	-	190	44.638,00	183	12.894,01
Avgust	-	-	190	44.638,00	182	11.002,75
Septembar	-	-	188	44.181,00	183	13.726,39

Oktobar	-	-	188	44.181,00	181	12.322,48
Novembar	-	-	186	43.724,00	180	11.148,18
Decembar	-	-	186	43.643,06	180	11.691,81
UKUPNO	-	-	2.274	555.339,83	2.186	129.930,30

7.2. Statistički aneks za naknadu po osnovu rođenja troje ili više djece

Naknada po osnovu rođenja troje ili više djece	
Mjesec	Broj žalbi
Januar	3
Februar	3
Mart	3
April	1
Maj	-
Jun	-
Jul	1
Avgust	2
Septembar	2
Oktobar	-
Novembar	-
Decembar	-
UKUPNO	15

8. TROŠKOVI SAHRANE

Ministarstvo rada i socijalnog staranja posredstvom Centra za socijalni rad učestvuje u troškovima sahrane korisnika materijalnog obezbjeđenja i njege i pomoći drugog lica u fiksnom iznosu od € 337,57 kao i pravo na novčanu nadoknadu po osnovu troškova prevoza posmrtnih ostataka korisnika ako je preminuo van mjesta prebivališta .

Pravo na troškove sahrane u slučaju smrti korisnika: materijalnog obezbjeđenja, lične invalidnine, dodatka za njegu i pomoć i smještaja, obezbjeđuje se u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječijoj zaštiti.

Pravo na troškove sahrane za korisnika ima lice koje je preuzelo plaćanje troškova sahrane, ukoliko to pravo nije ostvarilo po drugom osnovu.

Visina troškova prevoza za lice koje je umrlo van mjesta prebivališta utvrđuje se u iznosu stvarnih troškova prevoza.

Visina troškova sahrane za lice nepoznatog prebivališta, koje je umrlo na teritoriji države, obezbjeđuje se kod centra za socijalni rad i utvrđuje u iznosu stvarnih troškova sahrane. Po ovom osnovu isplaćeno je **24.506,73 €**.

8.1. Statistički aneks za troškove sahrane

Troškovi sahrane		
Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	2	673,80
Februar	8	2.695,20
Mart	8	2.695,20
April	3	1.010,70

Maj	3	1.010,70
Jun	7	2.525,40
Jul	8	2.700,56
Avgust	-	-
Septembar	13	4.781,34
Oktobar	1	337,57
Novembar	12	4.050,84
Decembar	6	2.025,42
UKUPNO	71	24.506,73

9. JEDNOKRATNE NOVČANE POMOĆI

Pravilnikom o bližim uslovima za ostvarivanje osnovnih materijalnih davanja iz socijalne I dječije zaštite ("Sl.list CG"broj 40/2013) jednokratnu novčanu pomoć može ostvariti pojedinac odnosno porodica:

- kada se suoče sa okolnostima koje se nisu mogle predvidjeti I prevazići,a nepovoljno utiču na zadovoljavanje njihovih osnovnih potreba;
- radi pomoći djeci I mladima čija porodica nema materijalnih mogućnosti da im obezbijedi neophodne uslove za pravilan rast I razvoj,imajući u vidu mjere kojima se sprečava rizik od institucionalizacije,naročito djeteta mladjeg od tri godine života;
- u drugim slučajevima kada postoje okolnosti I opravdani razlozi za obezbjedjivanje neodložne podrške I kada je potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

9.1. Statistički aneks za trenutne jednokratne pomoći

Jednokratne novčane pomoći		
Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	-	-
Februar	37	4.560,79
Mart	24	3.020,78
April	21	2.520,78
Maj	29	3.870,78
Jun	22	2,930,52
Jul	29	5.311,04
Avgust	5	1.750,00
Septembar	31	4.580,78
Oktobar	35	4.701,30
Novembar	20	2.040,26
Decembar	28	2.841,56
UKUPNO	281	38.128,59

10. SUBVENCija ELEKTRIČNE ENERGIJE

Vlade Crne Gore donijela je Program subvecioniranja potrošača električne energije. U skladu sa Programom i Uputstvom o postupku i načinu sprovođenja Programa subvecioniranja računa za električnu energiju, definisane su grupe potrošača koje imaju pravo na subvenciju :

- 1) Korisnici materijalnog obezbjeđenja (visina subvencije do 40%)
- 2) Korisnici njege i pomoći drugog lica (visina subvencije do 40%)
- 3) Korisnici prava na ličnu invalidninu (visina subvencije do 80%)
- 4) Smještaja u drugu porodicu (visina subvencije do 80%)

10.1. Statistički aneks za subvecioniranje potrošača električne energije

Subvencija potrošača električne energije	
Mjesec	Broj zahtjeva
Januar	103
Februar	73
Mart	56
April	112
Maj	104
Jun	45
Jul	104
Avgust	20
Septembar	55
Oktobar	36
Novembar	134
Decembar	70
UKUPNO	912

OSNOVNA MATERIJALNA DAVANJA IZ DJEČIJE ZAŠTITE

11. DODATAK ZA DJECU

Pravo na dodatak za djecu može ostvariti dijete:1) korisnik materijalnog obezbjeđenja;2) korisnik dodatka za njegu i pomoć;3) korisnik lične invalidnine;4) bez roditeljskog staranja;5) čiji je roditelj, usvojilac, staralac, hranitelj, odnosno lice kome je dijete povjereno na njegu, vaspitanje i obrazovanje kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu sporazuma o aktivnom prevazilaženju nepovoljne socijalne situacije;

Pravo na dodatak za djecu imaju troje djece u porodici.

Visina dodatka za djecu iznosi mjesečno, za dijete:

- 1) korisnika materijalnog obezbjeđenja 24,46 eura;
- 2) čiji je roditelj, usvojilac, staralac ili hranitelj, kao korisnik materijalnog obezbjeđenja zasnovao radni odnos na osnovu individualnog plana aktivacije 24,46 eura;
- 3) korisnika dodatka za njegu i pomoć 32,73 eura;
- 4) korisnika lične invalidnine 40,86 eura;
- 5) bez roditeljskog staranja 40,86 eura.

Dijete koje ispunjava uslove na dodatak za djecu po više osnova ostvaruje to pravo po povoljnijem osnovu.

11.1. Statistički aneks za dodatak za djecu

Dodatak za djecu			
Mjesec	Broj nosilaca prava	Broj djece	Iznos
Januar	651	1.313	34.680,34
Februar	653	1.318	34.267,46
Mart	653	1.320	34.561,62
April	651	1.317	34.119,06
Maj	637	1.287	33.660,75
Jun	641	1.305	34.768,01
Jul	616	1.233	33.126,04
Avgust	614	1.227	31.578,52
Septembar	633	1.272	34.845,75
Oktobar	632	1.270	34.657,41
Novembar	629	1.267	33.721,24
Decembar	634	1.275	33.416,35
UKUPNO			407.402,55

11.2. Statistički aneks za dodatak za djecu

Dodatak za djecu			
	Neriješeno	Pozitivno	Negativno
Mjesec	Broj zahtjeva	Broj zahtjeva	Broj zahtjeva
Januar	-	14	-
Februar	-	14	-
Mart	-	4	-
April	-	5	-
Maj	-	5	-
Jun	-	20	-
Jul	2	15	-
Avgust	-	-	-
Septembar	-	8	-
Oktobar	-	11	-
Novembar	-	13	-
Decembar	-	1	-
UKUPNO	2	110	-

11.3. Statistički aneks za dodatak za djecu

Dodatak za djecu	
Mjesec	Broj revizija
Januar	26
Februar	19
Mart	28
April	11
Maj	23
Jun	7
Jul	11
Avgust	3
Septembar	3
Oktobar	-
Novembar	-
Decembar	-
UKUPNO	131

12. NAKNADA ZA NOVOROĐENO DIJETE

Jedan od roditelja, usvojlac, staralac ili hranitelj može ostvariti pravo na jednokratnu naknadu za novorođeno dijete do navršene jedne godine života djeteta. Naknada za novorođeno dijete iznosi 112,65 eura. Naknada za korisnika prava na materijalno obezbjeđenje iznosi 135,19 eura.

12.1. Statistički aneks za naknadu za novorođeno dijete

Nakanda za novorođeno dijete		
Mjesec	Broj	Iznos
Januar	69	7.959,61
Februar	31	3.507,82
Mart	28	3.552,80
April	19	2.271,09
Maj	34	3.957,54
Jun	1	112,43
Jul	71	8.290,85
Avgust	9	1.036,39
Septembar	39	4.506,05
Oktobar	40	4.506,00
Novembar	60	6.939,27
Decembar	28	3.379,50
UKUPNO	301	35.194,58

13.TROŠKOVI ISHRANE U PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA

Pravo na troškove ishrane u javnoj predškolskoj ustanovi ostvaruju djeca u skladu sa zakonom kojim se uređuje predškolsko vaspitanje i obrazovanje.

13.1. Statistički aneks za naknadu za troškove ishrane u predškolskim ustanovama

Nakanda za troškove ishrane u predškolskim ustanovama		
Mjesec	Broj	Iznos
Januar- Februar	32	1.177,75
Mart- April	44	2.588,00
Maj- Jun	70	1.649,18
Jul	12	218,87
UKUPNO	-	5.633,80

Pravo na troškove ishrane u javnoj predškolskoj ustanovi, odnosno isplata faktura od ustanove za predškolsko vaspitanje i obrazovanje JPU "Dušo Basekić" za korišćenje prava do septembra mjeseca 2019. godine je vršena preko JU Centar za socijalni rad. U mjesecu avgustu nije bilo korisnika ovog prava a od septembra mjeseca iste godine isplata ovog prava se vrši direktno preko Ministarstva rada i socijalnog staranja.

14. POMOĆ ZA VASPITANJE I OBRAZOVANJE DJECE I MLADIH SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA

Pravo na pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama imaju djeca i mladi koji su ostvarili pravo na vaspitanje i obrazovanje, u skladu sa posebnim zakonom.

Pravo na pomoć obuhvata: 1) troškove smještaja u ustanovu; 2) troškove prevoza.

Djeca i mladi, koji se upućuju na vaspitanje i obrazovanje van mjesta prebivališta, odnosno boravišta, imaju pravo na troškove smještaja u ustanovu za vrijeme trajanja vaspitanja i obrazovanja, u skladu sa ovim zakonom. Pravo na obezbjeđenje troškova smještaja ima i pratilac ovih lica .

Troškovi smještaja za pratioca obezbjeđuju se u visini troškova smještaja za lica sa posebnim obrazovnim potrebama. Djeci i mladima sa posebnim obrazovnim potrebama obezbjeđuju se troškovi prevoza za vrijeme trajanja vaspitanja i obrazovanja, a ako su smješteni u ustanovu obezbjeđuju se i troškovi prevoza za vrijeme zimskog i ljetnjeg školskog raspusta, državnih, vjerskih i drugih praznika ako putuju u mjesto stanovanja, kao i za povratak u mjesto školovanja, ukoliko ovo pravo nije ostvareno po drugom osnovu.

Pravo na obezbjeđenje troškova prevoza ima i pratilac lica, ukoliko ovo pravo nije ostvario po drugom osnovu.

Visina troškova prevoza za lica utvrđuje se u visini troškova javnog prevoza u drumskom i željezničkom saobraćaju.

14.1. Statistički aneks pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama

Pravo na troškove prevoza djece I mladih sa POP		
Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	17	772,00
Februar	42	1.900,00
Mart	44	1.990,00
April	39	1.782,00
Maj	50	3.088,00
Jun	38	955,00
Jul	-	-
Avgust	-	-
Septembar	43	1.874,00
Oktobar	55	3.420,00
Novembar	50	2.252,00
Decembar	51	2.376,00
UKUPNO	429	12.361,00

15. REFUNDACIJA NAKNADE ZARADE ZA PORODILJSKO, ODNOSNO RODITELJSKO ODSUSTVO

Poslodavac ima pravo na refundaciju sredstava po osnovu isplate naknade zarade zaposlenom za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo.

Visina sredstava koja se refundiraju poslodavcu za zaposlenog koji je prije ostvarivanja ovog prava bio u radnom odnosu:

- 1) najmanje 12 mjeseci neprekidno, je prosječna zarada zaposlenog za 12 mjeseci koji prethode mjesecu ostvarivanja prava na porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo;
- 2) od šest do 12 mjeseci neprekidno, je 70% od prosječne zarade zaposlenog za vrijeme rada koji je prethodio mjesecu ostvarivanja prava na porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo;
- 3) od tri do šest mjeseci neprekidno, je 50% od prosječne zarade zaposlenog za vrijeme rada koji je prethodio mjesecu ostvarivanja prava na porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo;
- 4) do tri mjeseca je 30% od prosječne zarade zaposlenog za vrijeme rada koji je prethodio ostvarivanju prava na porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo.

Visina sredstava može se utvrditi najviše do iznosa dvije prosječne zarade zaposlenog u državi u prethodnoj godini, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike.

Ako je zahtjev za refundaciju naknade zarade, odnosno zahtjev za naknadu zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo podniet u roku od 30 dana od dana početka korišćenja prava isplata teče od toga dana, a ako je zahtjev podniet poslije toga roka, isplata teče od dana podnošenja zahtjeva.

Refundacija naknade zarade, odnosno naknada zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo se ne može ostvariti, ukoliko je zahtjev podniet po isteku vremena koje je zaposleni koristio za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo.

15.1. Statistički aneks za refundaciju naknade zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo

Naknada zarade za porodiljsko odnosno roditeljsko odsustvo		
Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	91	40.801,00
Februar	94	40.925,00
Mart	98	40.762,00
April	100	41.615,00
Maj	111	45.107,00
Jun	107	47.523,00
Jul	110	42.415,00
Avgust	123	41.747,00
Septembar	129	41.810,00
Oktobar	121	43.991,00
Novembar	132	45.926,00
Decembar	138	46.612,00
UKUPNO	1.354	519.234,00

16. NAKNADA PO OSNOVU ROĐENJA DJETETA

Jedan od roditelja koji je na evidenciji Zavoda za zapošljavanje i student može ostvariti pravo na mjesečnu naknadu po osnovu rođenja djeteta, do navršene jedne godine života djeteta.

Ukoliko je zahtjev za naknadu podniet u roku od 30 dana od dana porođaja, isplata teče od dana porođaja, a ako je zahtjev podniet poslije toga roka naknada se isplaćuje od dana podnošenja zahtjeva.

Lice ne može ostvariti pravo na naknadu po osnovu rođenja djeteta ukoliko podnese zahtjev po isteku vremena za koje bi mu pripadalo pravo na naknadu. Visina naknade po osnovu rođenja djeteta iznosi 81.62 eura mjesečno.

16.1. Statistički aneks za naknadu po osnovu rođenja djeteta

Naknada po osnovu rođenja djeteta		
Mjesec	Broj	Iznos
Januar	260	20.805,29
Februar	259	20.517,11
Mart	251	19.870,25
April	247	19.801,40
Maj	236	18.863,05
Jun	214	16.506,51
Jul	235	20.993,94
Avgust	233	17.948,48
Septembar	221	17.671,40
Oktobar	206	15.734,24
Novembar	231	18.200,58
Decembar	232	17.812,82
UKUPNO	2.825	224.725,07

17. REFUNDACIJA NAKNADE ZARADE ZA RAD SA POLOVINOM PUNOG RADNOG VREMENA

Poslodavac ima pravo na refundaciju sredstava po osnovu isplate naknade zarade zaposlenom za rad sa polovinom punog radnog vremena, u iznosu od 50% zarade zaposlenog.

Visina sredstava koja se refundiraju poslodavcu za zaposlenog za rad sa polovinom punog radnog vremena za lice, koji je prije ostvarivanja ovog prava bio u radnom odnosu:

- 1) najmanje 12 mjeseci neprekidno, je 50% prosječne zarade za 12 mjeseci koji prethode mjesecu ostvarivanja prava na rad sa polovinom punog radnog vremena;
- 2) do 12 mjeseci neprekidno, je 50% prosječne zarade za vrijeme rada koji je prethodio mjesecu ostvarivanja prava na rad sa polovinom punog radnog vremena.

Poslodavcu kojem se isplata naknade zarade obezbjeđuje iz sektora javne potrošnje (budžet države, budžet opštine i vanbudžetski fondovi) ne refundiraju se sredstva po osnovu naknade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo i naknade zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena.

USLUGE SOCIJALNE I DJEČIJE ZAŠTITE

18. SOCIJALNE USLUGE ZA ZAŠTITU DJECE BEZ RODITELJSKOG STARANJA

18.1. USVOJENJA

U Centru za socijalni rad opštine Bijelo Polje za 2019. godinu je zasnovano jedno usvojenje djeteta.

18.2. STARATELJSTVO

Postupak starateljstva pokrenut je I urađena rješenja za starateljstvo za 17 lica u 2019 godini od čega za 8 punoljetnih lica (jedan privremeni staratelj) i 9 za maloljetna lica.

U toku izvještajnog perioda obavljen je nadzor vršenja poslova starateljstva od strane staraoca u okviru zaštite prava i interesa lica pod starateljstvom, regulisanja prava na zdravstvenu zaštitu istih lica u postupku izmjena zdravstvenih knjižica te zaštite drugih prava, kao i savjetodavna djelatnost u okviru poslova starateljstva. Takođe je u izvještajnom periodu iz oblasti starateljstva vodjen postupak u okviru pravne pomoći drugim centrima i ustanovama, kao i kod sudskih organa u zaštiti prava šticeenika.

U izvještajnom period sproveden je postupak I donijeto je 12 rješenja kojima roditelji-staratelji mogu raspolagati imovinom u ime svoje maloljetne djece.

Predstavnik organa starateljstva je učestvovao u sudskom postupku: kod lišenja poslovne sposobnosti lica po predlogu srodnika ili organa starateljstva, u postupku ograničenja odnosno lišenja roditeljskog prava, u postupku proglašenja nestalog lica za umrlo u jednom slučaju I drugim postupcima kod Osnovnog suda, vezano za zaštitu lica koja su pod starateljstvom, njihovih statusnih, imovinskih i drugih prava.

18.3. PORODIČNI SMJEŠTAJ

Usluga porodičnog smještaja-hraniteljstva obezbjeđuje se djeci i mladima u skladu sa zakonom kojim se uređuju porodični odnosi. Usluga porodičnog smještaja obezbjeđuje se trudnici, samohranom roditelju sa djetetom do navršene treće godine života, odraslom i starom licu, kojima je usljed socijalnih prilika potrebno zbrinjavanje. Porodični smještaj-hraniteljstvo i porodični smještaj obezbjeđuje se kao: 1) standardni smještaj; 2) smještaj uz intenzivnu ili dodatnu podršku; 3) urgentni smještaj; 4) povremeni smještaj; 5) druga vrsta smještaja.

Na porodičnom smještaju-hraniteljstvu nalazi se 16 djece i 4 mladih šticeenika a na standardnom porodičnom smještaju u izvještajnom periodu imamo 1 korisnika.

Visina naknade za porodični smještaj-hraniteljstvo, odnosno naknade staraocu kod kojeg je šticeenik smješten određuje se u odnosu na cijenu odgovarajućeg domskog smještaja. Za izvještajni period, zaključno sa mjesecom julom, po ovom osnovu isplaćeno je za opštinu Bijelo Polje **40.907,50 €**. Od avgusta mjeseca 2019. godine porodični smještaj isplaćuje, kroz elektronski sistem, Ministarstvo rada I socijalnog staranja..

18.3.1. Statistički aneks za porodični smještaj-hraniteljstvo

Ukupan broj djece na porodičnom smještaju-hraniteljstvu		
Prema polu	Dječaci	11
	Djevojčice	10
Prema starosti	0 - 2 godine	1
	3 - 6 godina	3
	7 – 18 godina	12
	Mladi iznad 18 godina	5

Dvoje djece iz Bijelog Polja nalazi se na nesrodničkom porodičnom smještaju- hraniteljstvu u hraniteljskim porodicama koje su od strane drugih centara za socijalni rad procijenjene kao podobne za pružanje usluge porodičnog smještaja-hraniteljstva.

18.3.2. Statistički aneks za porodični smještaj-hraniteljstvo

Porodični smještaj – hraniteljstvo		
Mjesec	Broj korisnika	Iznos
Januar	18	5.532,50
Februar	18	5.532,50
Mart	18	5.532,50
April	21	5.532,00
Maj	20	6.432,50
Jun	20	6.172,50
Jul	20	6.172,50
Avgust		
Septembar		
Oktobar		
Novembar		
Decembar		
		UKUPNO : 40.907,50

18.4. DOMSKI SMJEŠTAJ

Smještaj u ustanovu obezbjeđuje se djeci I mladima, trudnici, samohranom roditelju sa djetetom do navršene treće godine života djeteta, licu sa invaliditetom I starom licu koje se ne može obezbijediti ili nije u njegovom najboljem interesu ostanak u porodici ili usluge podrške za život u zajednici ili porodični smještaj- hraniteljstvo ili porodični smještaj.

Smještaj djeteta u ustanovu obezbjeđuje se u slučaju kada centar za socijalni rad ustanovi da se ne može obezbijediti ostanak djeteta u porodici, kroz pružanje podrške porodici, odnosno ne može se obezbijediti porodični smještaj-hraniteljstvo, odnosno nije u najboljem interesu djeteta.

JU Centar za socijalni rad za Opštinu Bijelo Polje

U Dnevnom centru za djecu I mlade sa smetnjama u razvoju "Tisa" u Bijelom Polju na boravku se nalazi 24 (dvadeset četiri) korisnika od čega 11 na cjelodnevnom boravku i 13 na poludnevnom. U Malu grupnu zajednicu u Bijelom Polju je smješteno jedno djete sa smetnjama u razvoju iz Bijelog Polja.

U Domu starih "Grabovac" u Risnu iz opštine Bijelo Polje nalaze se ukupno 2 korisnika, a u Domu starih "Bijelo Polje" u Bijelom Polju ukupno 27 korisnika. Za 7 lica je u izvještajnom periodu prestao smještaj u Domu starih u Bijelom Polju, kao i za 1 lice u Domu starih "Grabovac" u Risnu.

Za 1 štićenika je prestao smještaj u Dječjem domu "Mladost" u Bijeloj, a smještena su 4 štićenika tako da je ukupan broj štićenika 16.

18.4.1. Statistički aneks za smještaj u ustanove

broj	Naziv ustanove	Smješteno u 2019.g.	Prestao smještaj	Ukupno korisnika
1	Dječiji dom "Mladost" Bijela	4	1	16
2	Dom starih "Grabovac" Risan	-	1	2
3	Zavod »Komanski most« Podgorica	-	2	10
4	Resursni Centar. »1 jun« Podgorica	-	-	5
5	Resursni centar za djecu sa poremećajima sluha i govora, Kotor	-	-	2
6	Resursni centar »Podgorica« Podgorica	-	2	-
7	Dom starih «Bijelo Polje» Bijelo Polje	3	7	27

18.4.2. Statistički aneks za djecu i mlade sa teritorije opštine Bijelo Polje smještenih van Crne Gore

broj	Naziv ustanove	Smješteno u 2019.g.	Prestao smještaj	Ukupno korisnika
1	Spec. Ustanova za lica ometena u razvoju, Veliki Popovac	-	-	1
2	Dom za djecu i omladinu ometenu u razvoju, Veternik	-	-	1
3	Dom za decu »Kolevka« Subotica	-	-	2
4	Zavod za djecu i mlade ometene u razvoju, Pazarić	-	-	2
5	Zavod za odrasla i stara lica »Male pčelice« Krgujevac	-	-	1
	UKUPNO	-	-	7

Za svaku ustanovu socijalne i dječije zaštite, u kojoj imamo štíćenike, voditelj slučaja je u obavezi da zajedno sa timovima tih ustanova radi na izradi individualnih planova zaštite svakog pojedinačnog korisnika.

Centar za socijalni rad je u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja organizovao za učenike, djecu korisnika materijalnog obezbjeđenja, djecu na porodičnom smještaju-hraniteljstvu I djecu bez oba roditelja, ljetovanje. U 7-dnevnoj smjeni u dječijem odmaralištu u Bečićima, boravilo je:

- 120 djece iz opštine Bijelo Polje sa 5 vaspitača I 1 instruktorom plivanja, u periodu od 12. jula - 19. jul 2019. godine

19. SOCIJALNE USLUGE ZA DJECU IZ PORODICA SA POREMEĆENIM ODNOSIMA

Pravilnikom o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga („Sl.list CG“, broj 32/15), je propisano da se savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge obezbjeđuju: djetetu bez roditeljskog staranja; djetetu čiji roditelj nije u stanju da se o njemu stara; djetetu sa smetnjama i teškoćama u razvoju; djetetu u sukobu sa zakonom; djetetu kojem roditelji nijesu saglasni oko načina vršenja roditeljskog prava; djetetu koje se zatekne van mjesta prebivališta bez nadzora roditelja, usvojioca ili staratelja; djetetu, odraslom i starom licu koje zloupotrebljava alkohol, drogu ili druga opojna sredstva; djetetu, odraslom i starom licu koje je žrtva zlostavljanja, zanemarivanja, nasilja u porodici i eksploatacije ili kod kojeg postoji opasnost da će postati žrtva; djetetu, odraslom i starom licu žrtvi trgovine ljudima; trudnici bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život; samohranom roditelju sa djetetom bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život; odraslom i starom licu sa invaliditetom; odraslom i starom licu koje je beskućnik i djetetu, odraslom i starom licu kojem je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite.

Bračna i porodična problematika u socijalnom radu i njeno rješavanje predstavljaju dio specifičnih poslova i zadataka koje obavljaju voditelji slučajeva.

Cilj usluga savjetodavnog socijalnog rada je da se pomogne pojedincu i porodici da poboljšaju socijalno funkcionisanje kako bi efikasnije rešavali svoje lične, porodične i društvene probleme. Rad u ovoj oblasti zahtijeva primjenu odgovarajućih metoda i tehnika socijalnog rada kao i individualni i timski pristup konkretnom problemu, što zahtijeva brojne razgovore, intervjuje i druge tehnike prikupljanja informacija za lica sa problemom.

Ova problematika u predhodnom periodu se ogledala u radu u nekoliko oblasti.

Rješavanje poremećenih bračnih i porodičnih odnosa, koje karakteriše rad na uspostavljanju funkcionisanja predhodno poremećenog sistema bračnih i porodičnih odnosa. Glavni cilj usluge je da se porodici (njenim članovima) pomogne da postanu efikasni u svom novom statusu i novim prilagodjavanjima do kojih mora doći u bračnom odnosu i u odnosu sa drugim članovima porodice. Rješavanje porodičnih problema je proces koji radi postizanja pozitivne promjene zahtijeva primjenu različitih tehnika i intervencija.

Povjera djece jednom od roditelja za brakorazvodne postupke je takodje polje rada stručnog tima, uz primjenu najsavremenijih metoda porodične terapije u cilju postizanja i osvarivanja što je više moguće interesa djece. Za ostvarivanje ovog cilja sprovedjen je savjetodavni rad sa roditeljima i djecom radi postizanja medjusobnog dogovora oko povjere djece i načina ostvarivanja buduće komunikacije sa djecom. U okviru poslova radi povjere djece, dostavljali smo pismene Nalaze i mišljenja za osnovne sudove i druge ustanove nadležne za ovu oblast, radi uredjenja prava i obaveza po osnovu važeće zakonske regulative stranaka u sporu.

Kontaktiranje roditelja sa djecom i uredjenje tih odnosa poslije razvoda braka, a posebno u vanbračnim zajednicama je takodje bio značajan segmet rada, radi saniranja nastalih konflikata izmedju roditelja zbog nemogućnosti dogovora oko uredjenja odnosa sa djecom (vidjanja) kao i u pogledu izdržavanja djece.

19.1.Statistički aneks za socijalne usluge za djecu iz porodica sa poremećenim odnosima

Socijalne usluge za djecu iz porodica sa poremećenim odnosima		
Redni broj	Vrsta zahtjeva	Broj
1	Zahtjevi za saniranje bračnih i porodičnih problema i rad na tim slučajevima	13
2	Mišljenja za vršenje roditeljskog prava (sud)	27
3	Zahtjevi za ostvarivanje kontakta roditelja sa djecom	24
4	Omogućeno ostvarivanje kontakta	16
5	Zahtjevi za posredovanje od drugih Centara za socijani rad vezano za bračnu i porodičnu prolemtiku	12

U cilju rješavanja bračne i porodične problematike dio aktivnosti je bio posvećen preventivno - savjetodavnom radu sa licima koja su se obraćala po iskazanim problemima.Ono što se statistički (brojčano) ne može iskazati jeste broj i vrijeme razgovora na slučajevima u postupku razvoda braka, za kontakte roditelja i djece i za saniranje porodičnih problema prilikom razvoda.Svaki od ovih slučajeva je sam po sebi specifičan i zahtijeva različit pristup u metodološkom pogledu, u različitoj vremenskoj dimenziji tretmana članova tima pojedinačno I timski.

U skladu sa zakonom u JU Centar za socijalni rad formira se popotrebi,a na zhtjev voditelja slučaja , Multidisciplinarni Operativni tim za zaštitu od nasilja nad ženama i nasilja u porodici , čiji su članovi predstavnici te ustanove,organa i službi loklane uprave, policije i stručnjaka koji se bave pitanjima porodice, radi utvrđivanja plana pomoći žrtvi i koordinacije aktivnosti u procesu pomoći žrtvi, u skladu sa njenim potrebama i izborom.Ako je dijete žrtva, plan sadrži i mjere za zaštitu djeteta u skladu sa zakonom kojim se uredjuju porodični odnosi.

U ovoj godini izdata su mišljenja za 12 maloljetne djece da mogu obaviti posjetu roditeljima ili srodnicima koji se nalaze u Zatvoru u Bijelom Polju.

20. SOCIJALNE USLUGE ZA DJECU SA POREMEĆAJIMA U PONAŠANJU

U izveštajnom periodu je evidentirano i poslato nadležnim sudovima za potrebe postupka za 38 maloljetnika Nalaz I mišljenje organa starateljstva, koji su krivično i prekršajno odogovorni za opštinu Bijelo Polje od čega 4 recidivista. U izveštajnom periodu ostvarena je kvalitetna saradnja sa Centrom bezbjednosti Bijelo Polje koji su nas obavještavali o privodjenju maloljetnika, uglavnom ispod 14 godina starosti, kako bi obezbijedili naše prisustvo informativnim razgovorima ili ako nije dostupan roditelj kao zakonski staratelj. Stručni radnici su takodje učestvovali u sudskim postupcima prema maloljetnim počiniocima krivičnih djela I prekršaja u svojstvu predstavnika organa starateljstva.

Djeci i omladini sa poremećajem u ponašanju pruženi su i drugi oblici socijalne zaštite: ostvarivanje odredjenih prava, uključivanje u proces školovanja, savjetodavni rad.

20.1. Statistički aneks za djecu i mlade u sukobu sa zakonom

Redni broj	Uzrast	Broj
1	Djeca ispod 14 godina	1
2	Mladji maloljetnici	1
3	Stariji maloljetnici	33
4	Mladja punoljetna lica	3
5		38

20.2. Statistički aneks za djecu i mlade u sukobu sa zakonom

Redni broj	Vrsta djela	Broj
1	Laka tjelesna povreda	
2	Teška tjelesna povreda	1
3	Šumska kradja	
4	Ugrožavanje opasnim oruđem pri tuči ili svađi	-
5	Ugrožavanje javnog saobraćaja	-
6	Teška krađa	1
7	Krađa	3
8	Izazivanje opšte opasnosti	-
9	Prekršaj	33

20.3. Statistički aneks za djecu i mlade u sukobu sa zakonom

Redni broj	Po polu	Broj
1	Dječaka	37
2	Djevojčica	1
	UKUPNO	38

20.4. Statistički aneks za djecu i mlade u sukobu sa zakonom

Redni broj	Vrsta izrečenih vaspitnih mjera	Broj
1	Pojačan nadzor roditelja	2
2	Pojačan nadzor org.starateljstva	2
3	Sudski ukor	3
4	Posebne obaveze-obavljanje društveno korisnog rada	1
5	Opomena	2
6	Ukor	7

Za ostale predmete postupak kod suda je u toku.

Za potrebe ministarstva pravde I Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija urađeno je 55 Nalaza I mišljenja za odrasla lica, za postupke pomilovanja I programa resocijalizacije osuđenih lica na izdržavanju zatvorske kazne.

21. SOCIJALNE USLUGE ZA ŽRTVE PORODIČNOG NASILJA

U toku 2019. godine JU Centar za socijalni rad Bijelo Polje je evidentirao ukupno 60 lica zrtava porodičnog nasilja od toga 33 odraslo lice. Odrasli žrtve nasilja po polu – muškarci žrtve u 13 slučajeva, žene žrtve nasilja u 20 slučajeva, stara lica u dva slučaja. Djeca su bila žrtve nasilja u 27 slučajeva. Od strane Uprave policije i Područnog organa za prekršaje obaviještavani smo o počinjenom nasilju i preduzetim mjerama protiv nasilnika.

U skladu sa Protokolom o postupanju, po potrebi prisustvovali razgovorima sa žrtvama nasilja u prostorijama Uprave policije - Područnoj jedinici Bijelo Polje. U JU Centar za podršku djeci i porodici smješteno je u 2019 godini 11 lica, od toga 7 djece i 2 roditelja, 2 žene bez djece žrtve porodičnog nasilja.

21.1. Statistički aneks za žrtve porodičnog nasilja

Redni broj	Žrtve nasilja	Broj	Vrste nasilja	Broj
1	Djeca	27	Fizičko	34
2	Žene	20	Emocionalno	25
3	Muškarci	13	Seksualno	-
4	Stara lica	2 (m)	Ekonomsko	1
	Ukupno	60	Ukupno	60

21.2. Statistički aneks za žrtve porodičnog nasilja

Redni broj	Preduzete mjere	Broj
1	Savjetodavna pomoć	31
2	Pravna pomoć	28
3	Psihološka podrška	51
4	Postavljanje staratelja	1
	Urađena procjena rizika	60
	Izrada individualnog plana za žrtvu	60

	Određivanje voditelja slučaja	60	
	Određivanje povjerljivog lica iz CSR	-	
	Smještaj u Centar za podršku djeci I porodici	Nenasilni roditelj	Djeca
		4	7

22. STRUČNO USAVRŠAVANJE

Potreba permanentnog usavršavanja stručnih radnika je osnova kvalitetnog rada i upoznavanja sa novim metodama i tehnikama u radu sa porodicama i pojedincima. Stručni radnici prošli edukacije i ojačali svoje kapacitete za rad sa žrtvama porodičnog nasilja i žrtvama trgovine ljudima radi efikasnijeg prepoznavanja, sprečavanja i kvalitetnijeg postupanja. Prošli su edukacije: Nevidljivi svedoci I dvostruke žrtve: veza između nasilja prema ženama I zloupotrebe djece, Procjena I upravljanje bezbjednosnim rizicima u situacijama nasilja u partnerskim odnosima u porodici, Nasilje u porodici I institucionalna zaštita, Etički kodes I etička pitanja u socijalnoj zaštiti, Program za pružaoce usluga urgentnog smještaja, Prava djeteta I njihova primjena u socijalnoj I dječijoj zaštiti, Prisilni I ugovoreni brakovi I trgovina ljudima.

Stručni radnici Centra učestvuju u radu u Komisije za usmjeravanje I razvrstavanje djece u poseban vaspitno obrazovni program, članovi radne grupe za izradu lokalnih strateških dokumenta: članovi radne grupe za izradu, implementaciju I monitoring Lokalnog akcionog plana za integraciju Roma, Lokalnog plana akcije za prevenciju narkomanije, Lokalnog plana akcije za djecu, Lokalnog plana akcije za mlade I Lokalnog plana akcije za dostizanje rodne ravnopravnosti.

23. SARADNJA SA LOKALNOM UPRAVOM I PROJEKTNE AKTIVNOSTI

Centar za socijalni rad ima dobru saradnju sa lokalnom zajednicom, vezano za sve segmente rada. U saradnji opštine, Ministarstva rada i socijalnog staranja i NVO sektora, realizuju se mnogi programi i projekti koji utiču na poboljšanje životnog standarda stanovnika.

Stručnjaci koji su zaposleni u Centru su angažovani, na osnovu svojih referenci I iskustva, u izradi i implementaciji svih strateških dokumenata, na lokalnom nivou, vezanih za rad sa djecom, mladima, kao i u oblasti rodne ravnopravnosti. Stručni radnici su bili dio timova za edukaciju školske djece o zloupotrebi psihoaktivnih supstanci kao I edukativnih aktivnosti u okviru kampanje 16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja nad ženama.

JU Centar za socijalni rad je na osnovu Memoranduma o saradnji sa JU Centrom za podršku djeci i porodici ostvario dobru saradnju. U toku ove godine u JU Centru za podršku djeci i porodici, žrtvama porodičnog nasilja pružene su usluge kratkoročnog zbrinjavanja I obezbijedjena psihološka, pedagoška i materijalna pomoć. U izvještajnom periodu u JU Centar za podršku djeci I porodici je bilo smješteno ukupno **11** lica, od toga **7** djece i **2** roditelja, 2 žene bez djece žrtve porodičnog nasilja. Za sve korisnike usluge su rađena rješenja o smještaju i prestanku korišćenja usluge smještaja kao i planovi usluga.

Stručni radnici Centra za socijalni rad, socijalni radnik, psiholog i pedagog su stručnu pomoć pružili djeci i porodicama koje su disfunkcionalne i u kojima je kao rezultat disfunkcionalnosti manifestovano nasilje.

Za vrijeme boravka djece u Centru za podršku u kontinuitetu je praćen njihov boravak i savjetodavno je radjeno sa korisnicima usluga. Za vrijeme njihovog boravka u ustanovi intezivno su preduzimate mjere rješavanja problema i daljeg zbrinjavanja djece i majki.

Dobru saradnju ovaj Centar neguje i sa Dnevnim centrom "Tisa" I Malom grupnom zajednicom, kao i sa NVO sektorom kroz utvrđivanja prioriteta lica u stanju socijalne potrebe, raspodjelu donacija, pružanjem podataka i informacija i u drugim oblastima saradnje.

Dobra saradnja ostvarena je i sa Upravom policije - Područnom jedinicom Bijelo Polje u slučajevima akutnog porodičnog nasilja. U Centru za socijalni rad stručni radnici u pripravnosti su po pozivu učestvovali u rešavanju problema nastalih kao posledica porodičnog nasilja, i imali dobru komunikaciju i nakon početne procjene i preduzetih aktivnosti.

U 2019. godini JU Centar za socijalni rad opštine Bijelo Polje redovno je dostavljao podatke Birou rada Bijelo Polje, u cilju radne aktivacije korisnika materijalnog obezbjeđenja porodice, dostavljao je podatke o korisnicima lične invalidnine i njege i pomoći drugog lica Domovima zdravlja radi efikasnije zaštite ovih lica.

Projekat "Pomoć u kući za stare" nastavio je sa realizacijom u 2019.godini I realizovan je u periodu od 01.01. 2019.godine do 31.12.2019.godine u saradnji Ministarstva rada I socijalnog staranja i UNDP. Ukupna vrijednost projekta za 2019.godinu je bila 58.750,13 €.Od februara mjeseca 2018.godine nakon kratke edukacije za koordinatora projekta instalirana je Android aplikacija za praćenje rada I uvid u pružene usluge korisnicima.Obišli smo sva domaćinstva I postavili dobijene tagove u kući korisnika za prijavljivanje posjeta I podijelili korisnicima tagove za odjavljivanje u vidu privjeska. Gerontodomaćice su dobile mobilne telefone na kojima je instalirana android aplikacija koja se aktivira prislanjanjem na tag koji se nalazi u unutrašnjosti kuće korisnika. Nakon završetka posjete gerontodomaćice se odjavljuju na tag u obliku privjeska.Na ovaj način omogućen je uvid u broj korisnika,broj posjeta,trajanje posjeta gerontodomaćica kao I vrste usluga koje se pružaju korisnicima na dnevnom nivou.

Gerontodmaćice obilaze svakog korisnika dva puta nedeljno u trajanju od po dva sata.

Glavni cilj projekta je pružanje pomoći starim licima u cilju poboljšanja kvaliteta njihovog života i smanjenja socijalne isključenosti, ali isto tako i angažovanje nezaposlenih lica za poslove gerontodomaćica.

Na kraju svakog kvartala dostavljaju se UNDP-u finansijski I narativni izvještaj sa projekta uz pratecu potrebnu dokumentaciju.

Projekat je obuhvatio 150 korisnika i 15 gerontodomaćica,kao teže zapošljivih lica. Ciljne grupe projekta su bili: 150 domaćinstava u opštini Bijelo Polje čiji su članovi: lica starija od 65 godina koja imaju prebivalište u ruralnim/seoskim područjima; lica starija od 65 godina koja nijesu u stanju da se sama o sebi staraju; samohrana lica starija od 65 godina tj. lica koja nemaju srodnike koji su po zakonu dužni da se o njima staraju; lica mlađa od 65 a starija od 60 godina, pod uslovom da su samohrana i lica sa invaliditetom; lica koja su koriisnici MO i oni koji su na rubu siromaštva i 15 nezaposlenih lica sa evidencije Zavoda za zapošljavanje ili radno sposobnih korisnika MO.

**JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD
ZA OPŠTINU BIJELO POLJE**

**DIREKTOR
mr Vesna Minić**